

θινού, ὁ αἰώνιος ἀγώνας τοῦ Καλοῦ καὶ τῆς Ἀρμονίας, ποὺ πηγάζει ἀπὸ τὴ φύση καὶ λαγαρισμένη στοῦ ποιητῆ τὴ φαντασία πρὸς τὴ φύση ξαναγυρίζει. Ὁ ἴδιος εἶναι μιὰ ἀρμονία: τὸ εὐγενικὸ παράστημα, τὸ ἐπιβλητικὸ κεφάλι μὲ τὸ ψηλὸ τὸ μέτωπο, τὰ λαμπερὰ τὰ μάτια καὶ τὰ σύμμετρα, ἥρεμα, μαῦρα γένειά μου θυμίζουνε τὸν περίφημο Χριστὸ τοῦ Fra Angelico. Ἐχει μεγαλεῖο καὶ γλυκάδα ἢ ἐκφρασὴ του!

Ἡ ἔγνοια τῆς ἀπόλυτης Ὁμορφίης τὸν κάνει νὰ καταγίνεται πολὺ μὲ τοὺς κλασσικοὺς· τοὺς σπουδάζει καὶ τοὺς ἀντιγράφει ὅσο ποὺ ἡ τέχνη τους νὰ μὴν ἔχη πιά μυστήριον γι' αὐτόνε. Μ' ὅλη του τὴν πρωτοτυπία, ἀντιγράφει τόσο ἐπιδεξία καὶ πιστὰ ποὺ ὁ μὴ εἰδικὸς εὐκολὰ γελιέται. Τελευταῖα τέλειωσε μιὰ ἀντιγραφὴ τοῦ «Δία καὶ τῆς Ἀντιόπης» τοῦ Paolo Veronese ποὺ θὰ τὴν ἐζήλευε καὶ ὁ ἴδιος ὁ Lenbach. Ἐνα πρᾶμα μὲ λυπεῖ κάμποσο: ποὺ ἀνγκάζεται κάποτε νὰ θυσιάζῃ ὧρες σ' αὐτὴ τὴ δουλειὰ γιὰ βιοπορισμὸν, ἀντὶς νάφειρῶνεται στὴν προσωπικὴ του ἐμπνεύση.

Τελειώνοντας τό, χωρὶς καμὴν ἀξίωση, σημειώματά μου τοῦτο, θὰ παρακαλοῦσα τὸν καλλιτέχνη νὰ φέρῃ τὴν ἐπιφύλαξιν καὶ νὰ μᾶς δείξῃ ἐλευτέρως τὸ τί μπορεῖ. Ξέρω ποὺ μπορεῖ πολλά. Ἡ Ἑλλάδα ἔχει τόση ἀνάγκη ἀπὸ τὴ συντρομὴ καθ' ἐλκρινῇ ἐργάτῃ ποὺ εἶναι ἐγκλημὰ νὰ τὴν ἀρνιέται ὅποιος μπορεῖ νὰ τὴ δώσῃ. Ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά ὅμως πρέπει καὶ ὁ Ρωμῖος νὰ μάθῃ νὰ γαπᾷ τὸ Ὄρατο, νὰ τὸ ἐχτιμάῃ καὶ νὰ συναιστανθῇ πὺς ἡ δουλειὰ χρειάζεται νὰ μαιβεται. Λένε πολλοὶ πὺς ἡ Ἑλλάδα δὲ σηκώνει τοὺς μεγάλους καλλιτέχνες καὶ πὺς, ἂν ὁ Γλύξης ἔμενε στὴν πατρίδα του, θάτανε ἀνγκασμένος νὰ κἀνῃ τὸν ἀγιογράφον γιὰ νὰ φᾶ ψωμί. Ὁ ἰσχυρισμὸς ἐνδέχεται νὰναι σωστός, μὰ δὲν ἔπεται πὺς ἡ κατὰστασις αὐτὴ θὰ διαρκέσῃ αἰώνια. Ἀλλοιῶτα κοντεῖω πράματα νὰ πιττέψω πὺς μοναχὰ Βοιωτοὶ κατοικοῦνε σήμερὰ τὴ γῆ τοῦ Πραξιτέλη.

Μόναχο, Ἀπριλῆς 1910.

ΓΙΩΡΓΗΣ ΚΟΝΤΟΣΤΑΝΟΣ

Η ΛΙΟΓΕΡΜΑ

Μακριὰ τὰ σπῖτια μας, μακριὰ κ' οἱ γειτονιές μας^{δρόμος} ἀτέλειωτος τὰ χωρίζε καὶ νά, ἡ Ἀγάπη, θάμα! τὸσθεσε εὐτὺς τὸ διάστημα καὶ σῆμωσε τὰ σπῖτια—τὰ σπῖτια μας τόσο σιμά, τόσο ἀντικρὺ βρεθῆκαν ποὺ νυχταμέρα σ' ἔβλεπα, ποὺ ἀκούγα νυχταμέρα ὡς καὶ τὴ γλυκανάσα σου ἀκόμα, ὦ Διαλεχτὴ μου. Μὰ κάπιο ἡλιόγερμα βαρὺ, μουντό, συγνεφιασμένο—νὰ φταίω ἐγώ;—ἀλλ' ἀργεψάν τὰ σπῖτια, ἀνάμεσό τους δρόμος μακρὺς ἀπλώθηκε, ἀγριαγκαθιὲς γιομάτος, καὶ πῖα δὲ βλέπω ὅ,τι ἔβλεπα καὶ κείνο ποὺ μὲ ζοῦσε, εἶναι μακριὰ τὰ σπῖτια μας καὶ ἀγκάθια ἀνάμεσό τους.

Λευκάδα.

ΑΛΚΑΙΟΣ

„Ο ΧΟΡΟΣ ΤΗΣ ΚΟΥΚΛΑΣ“

Ὁ «Χορὸς τῆς Κούκλας» εἶναι τὸ μουσικὸ κομμάτι γιὰ πιάνο, ποὺ παίχτηκε τελευταῖα ἐδῶ στὴ «Σάλα τοῦ Μπερλιόζου», τοῦ νέου μας μουσικοῦ κ. Μάριου Βάρβογλη καὶ ἄρρεσε τόσο ποὺ ἕνας ἐκδότης τὸ ἀγόρασε κιόλας καὶ τὸ τύπωσε σὲ πολὺ καλλιτεχνικὴ ἐκδόση.

Ἀνάλυση τοῦ κομματιοῦ αὐτοῦ ἔδωκα ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια, ὅταν παρουσίασα γιὰ πρώτη φορὰ ἀπὸ τίς φιλόξενες στῆλες τοῦ «Νουμά» τὸ νέο μουσικόν. Ἀπὸ τότες πέρασε κάμποσος καιρὸς. Σημαντικὸς πολὺ μάλιστα, γιατί μέσθ σ' αὐτὸ τὸ διάστημα τὸ ἐξέλιγμα τοῦ καλλιτέχνη ἔγινε ξαφνικὸ καὶ μεγάλο. Ἐτελείωσεν ὁλόκληρο συμφωνικὸ ἔργο του, τὸ «Πανηγύρι», ὅπου μέσθ ἔχυσεν ὅλη τὴ δύναμή του καὶ τὴ συνθετικότητά του, καὶ προχώρησεν ἄλλα δυὸ τέτια μεγάλης πνοῆς, τὸ «Γύρο τῶν Ὁρῶν», συμφωνία σὲ τέσσερα μέρη, καὶ τίς «Συμφωνικὲς παραλλαγές» ἀπάνω σὲ λαϊκὸ μοτίβο, γιὰ πιάνο καὶ ὄρχηστρα.

Ὑστερὰ ἀπὸ μιὰ τέτια πιά ἐργασία μὲ πολλὰς ἀξιώσεις, ὁ Χορὸς τῆς Κούκλας ἔρχεται σὰν κατόπι, προπάντων γιὰ μᾶς τοὺς ἄλλους ποὺ ξέρουμε ὅλο τὸ ἔργον τοῦ μουσικοῦ. Ἀκόμ' ἂν τυπωνόταν ὅλο τὸ ἔργον, «ἡ Ζωὴ τῆς Κούκλας» σὲ τρία μέρη, καὶ ὄχι μόνον ὁ χορὸς, θὰ βρῖσκαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ πούμε περισσότερα.

Ὅμως τὸ ἴδιο κάνει. Ὅσο καὶ ἂν τὸ μικρὸ αὐτὸ κομμάτι τὸ ἔγραψε παιχιδίζοντας σὲ χαρὰχτήρα intime, περσότερο γιὰ νὰ ξεδώσῃ, νὰ διασκεδάσῃ τὸ χαριτωμένον του κοριτσάκι, τὴ μικρούλα του Φλωρέττα, ἕνας ποὺ ξέρεῖ ἀπὸ μουσικὴ θὰ ξεδιακρίνῃ βέβαια τὸν τεχνίτην.

Ὅπως τὴν ψυχὴ ἐνὸς ζωγράφου τὴν πλησιάζει κανεὶς περσότερο καλοζετάζοντας τὰ σκίτσα του καὶ τίς μολυβιὲς του, παρὰ τὰ ἔργα του τὰ τελωμένα, ἔτσι καὶ τοῦ μουσικοῦ τὴν ψυχὴ μπορεῖ νὰ τὴν αἰττανθεῖ κανεὶς ἀπὸ τὰ πιὸ ἐλάχιστα ἔργα του.

Ἀ Ὁ Χορὸς τῆς Κούκλας εἶναι σὰν ἕνα σκίτσο, ὅμως ἔχει μαζί μὲ τὴ χάριν του τὴν ἐξωτερικὴν, κατὰ βχθὺ ποὺ μᾶς συγκινεῖ καὶ μᾶς μαγεύει σὰν κάπια δημοτικὰ ἢ σὰν τὰ τραγοῦδια τοῦ Μαίτερ-λιχ.

Μὲ ἄλλα λόγια, ἡ μουσικὴ μας παίρνει δρόμον. Ὑστερὰ ἀπὸ τ' ὀρμητικὸ καὶ γενναῖον ἔργον τοῦ κ. Μανώλη Καλομοίρη, νὰ καὶ ὁ Βάρβογλης ποὺ ἔργα του ἀρχίζουν νὰ ἐχτελοῦνται σὲ κονσέρτα καὶ ν' ἀγοράζονται. Καὶ ὅμως τὸ Ὁδεῖον μας ἀγρὸν ἡγόρας, μόνον κηρύττει ἐπίσημα καὶ φουσκωμένα πῶ